

Ikääntyneiden muut asumispalvelut

Ikääntyneiden muut asumispalvelut / Laitospalvelut – Palvelukuvaus ja nykyinen toimintamalli

- Laitospalveluja voidaan järjestää lyhytaikaisesti tai pitkäaikaisesti, päivisin, öisin tai ympärivuorokautisesti. Laitosasuminen sisältää asiakkaan ympärivuorokautisen hoivan ja hoidon, lääkkeet, ateriat, siivouksen, vaatehuollon ja osallisuutta sekä sosiaalista hyvinvointia edistävät palvelut.
- Jokaiselle asukkaalle laaditaan hänen toimintakykynsä ja palvelutarpeensa mukainen hoito- ja palvelusuunnitelma.
- Asiakkuudet alkavat keskitetyn asiakas- ja palveluohjauksen kautta. Asiakas- ja palveluohjauksessa kartoitetaan asiakkaan toimintakyky ja arvioidaan asiakkaan palvelutarve hyödyntämällä RAI-järjestelmää. Palvelutarpeen arviointi tehdään mahdollisuuksien mukaan yhdessä asiakkaan ja omaisen/läheisen kanssa.
- Palvelun sisältö perustuu aina asiakkaan toimintakyvyn arviointiin (RAI) ja yksilölliseen hoito- ja palvelusuunnitelmaan, jotka tehdään asiakkaan sekä omaisten kanssa. Palvelusta tehdään päätös.
- Vanhuspalvelulain 14 §:ssä pitkäaikainen hoito ja huolenpito voidaan toteuttaa laitoshoidona vain, jos siihen on lääketieteelliset tai asiakasturvallisuuteen liittyvät perusteet.
- Sosiaalihuoltolain 22 §:n mukaan pitkäaikainen hoito ja huolenpito voidaan toteuttaa laitoksessa vain, jos se on henkilön terveyden tai turvallisuuden kannalta perusteltua, taikka siihen on muu laissa erikseen säädetty peruste. Vanhuspalvelulain mukaan hyvinvointialue voi vastata iäkkään henkilön palveluntarpeeseen pitkäaikaisella laitoshoidolla vain, jos siihen on lääketieteelliset perusteet tai asiakasturvallisuuteen tai potilasturvallisuuteen liittyvät perusteet. Vuoden 2027 jälkeen ei lain mukaan voi olla pitkäaikaista laitoshoidoa.

PALVELUKANAVAT	TUOTETTAVAT PALVELUT
<p>Kivijalka</p> 	<ul style="list-style-type: none"> Laitoshoidon palvelut tuotetaan hyvinvointialueen omissa palveluyksiköissä
<p>Liikkuvat, jalkautuvat ja kotiin vietävät palvelut</p> 	<ul style="list-style-type: none"> -
<p>Sähköiset palvelut</p> 	<ul style="list-style-type: none"> -

Ikääntyneiden muut asumispalvelut / Laitospalvelut – Toiminta lukuina

TUNNUSLUVUT, KÄYNNIT JA ASIAKKAAT

	Yhteensä
Asiakkaat, kpl	134

TUNNUSLUVUT, HENKILÖSTÖ

	Yhteensä
Henkilöstö	119

PALVELUKANAVAT	TUOTETTAVAT PALVELUT
<p>Kivijalka</p> 	<ul style="list-style-type: none">Laitoshoidon palvelu tuotetaan omana tuotantona hyvinvointialueen palveluyksiköissä<ul style="list-style-type: none">Keuruu TarhialaPalokka PAHViitasaari PAHPihtipudas PAHJoutsa HuuponhoviÄänekoski Hoivala
<p>Liikkuvat, jalkautuvat ja kotiin vietävät palvelut</p> 	<ul style="list-style-type: none">-
<p>Sähköiset palvelut</p> 	<ul style="list-style-type: none">-

Ikääntyneiden muut asumispalvelut / Laitospalvelut – Palveluiden kehittämisen tavoitetila

JÄRJESTÄMISEN LINJAUKSET

Järjestämisen linjaukset ohjaavat palveluiden kehittämisen suunnittelua, mm:

- *Kotiin tuotettava palvelu on ensisijainen ikääntyneen asukkaan palvelutapa tuen tarpeen alkaessa. Se tuotetaan digipalveluna aina kun se on mahdollista ja tarkoituksenmukaista asukkaan näkökulmasta.*
- *Ikäihmisten kotiin vietävät, varhaisentuen ja asumispalvelut muodostavat asiakkaiden ja heidän läheistensä kannalta sujuvan kokonaisuuden ml. yhteyden kuntien toimii (asumisratkaisut, liikunta ym., kansalaisopisto, seurakunnat)*

JÄRJESTÄMISEN LINJAUKSEN TOTEUTTAMINEN

Tavoitteet palveluverkon uudistamiselle

- 1 Laitoshoidon paikkoja muutetaan kuntoutus-, arviointi- ja kriisiyksiköiksi
- 2 Laitoshoidon paikkoja muutetaan lyhytaikaiseksi asumiseksi ja ympärivuorokautiseksi palveluasumiseksi
- 3 Pitkäaikaisen laitoshoidon paikat lakkautettu vuoden 2027 loppuun mennessä

Ikääntyneiden muut asumispalvelut / Laitospalvelut – Perustelut muutosehdotuksille

	Nykyisen toiminnan haasteet ja tarpeet palveluverkon kehittämiseksi	Perustelut tavoitetilalle ja muutosehdotuksille
Asiakasnäkökulma (saatavuus, saavutettavuus, palvelutarve, palvelukanavat, toimintatavat) 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Laitospalvelut tuotetaan kivijalassa hyvinvointialueen omissa yksiköissä ✓ Asiakas ohjautuu palveluun keskitetystä asiakas- ja palveluohjauksesta 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Palvelurakenteen keventäminen ✓ Pitkäaikaisen laitoshoidon lakkauttaminen vuoden 2027 loppuun mennessä
Henkilöstönäkökulma 	<ul style="list-style-type: none"> ✗ Sitoo runsaasti henkilöstöresurssia 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Henkilöstöresurssin kohdentaminen vaikuttavammin
Tuottavuus- / kustannusnäkökulma 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Laitosasuminen sisältää asiakkaan ympärivuorokautisen hoivan ja hoidon, lääkkeet, ateriat, siivouksen, vaatehuollon ja osallisuutta sekä sosiaalista hyvinvointia edistävät palvelut, mikä edellyttää hyvinvointialueen taloussatsauksia. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Laitoshoidon korvaaminen ympärivuorokautisella palveluasumisella ✓ Laitoshoidon muuttaminen kuntoutus-, arviointi- ja kriisiyksiköiksi ✓ Osa laitousyksiköistä lakkautetaan ✗ Palvelurakenteen keventäminen, lisääntyvään palvelutarpeeseen vastaaminen sekä kustannussäästöt
Tilat 		<ul style="list-style-type: none"> ✗ Tilojen muuttaminen palveluun sopivaksi voi olla haasteellista ja aikaa vievää
Muut huomiot		

Ikääntyneiden muut asumispalvelut / Laitospalvelut – Palveluiden kehittämisen ja toimipisteiden sijoittumisen periaatteet

Palveluiden kehittämisen ja toimipisteiden sijoittumisen periaatteet

- Pitkäaikainen laitoshoido lakkaa vuoden 2027 loppuun mennessä
- Jos laitoshoidon yksikkö on rakenteellisesti muutettavissa ympärivuorokautiseksi palveluasumiseksi, muutos tehdään
- Jos laitoshoidon yksikköä ei voida muuttaa asumisyksiköksi, voidaan tilaa mahdollisesti hyödyntää lyhytaikaishoitoon
- Osa laitoshoidon yksiköistä lakkaa toimimasta kokonaan eli tiloista luovutaan

Ikääntyneiden muut asumispalvelut / Yhteisöllinen asuminen – Palvelukuvaus ja nykyinen toimintamalli

- Iäkkäiden yhteisöllinen asuminen on tarkoitettu henkilölle, joka tarvitsee soveltuvan asunnon sekä hoitoa, huolenpitoa ja apua päivittäisissä toiminnoissaan. Henkilön avuntarve on pääasiassa päiväaikaista. Yöaikaiseen avuntarpeeseen vastataan ennalta sovituin yksittäisin käynnein (max. 1–2 ennalta sovittua käyntiä/yö) ja vastaamalla turvapuhelinhälytyksiin samalla tavoin kuin kotihoidon asiakkaille. Yöllisen avuntarpeen ollessa epäsäännöllistä ja runsasta, asiakkaan tarve ympärivuorokautiseen asumiseen tulee arvioida. Palvelussa korostuu sosiaalinen kanssakäyminen, yhteisöllisyys ja kuntouttava työote. Yhteisöllinen asuminen on palvelumuoto niille iäkkäille henkilöille, joille kotihoidon palvelut eivät ole enää tarkoituksenmukaisia, eikä heillä ei ole vielä tarvetta ympärivuorokautiseen palveluasumiseen. Yhteisöllinen asuminen voi tulla kyseeseen myös silloin, kun turvallinen asuminen ei ole järjestettävissä tavanomaisessa asumisessa tai asiakkaalla voi olla huomattava ja jatkuva turvattomuuden tai yksinäisyyden tunne, mikä heikentää kotona pärjäämistä.
- Yhteisöllisen asumisen palvelu tuotetaan käyntiperusteisesti ja asiakkaalla tulee olla tarve säännöllisille käynneille. Palvelu myönnetään asiakkaalle kotihoidon käynti- ja aikaperusteisena palveluna ja tukipalveluina. Yhteisöllinen asuminen sisältää yhteisöllistä ja sosiaalista kanssakäymistä edistävää toimintaa (SKET), joka sisältyy jokaisen asiakkaan palvelukokonaisuuteen. Yhteisöllistä asumista toteutetaan asumisyksikössä, jossa asiakas asuu omassa vuokra- asunnossa. Yhteisölliseen asumiseen haetaan yhteisöllisen asumisen hakemuksella. Päätös yhteisöllisestä asumisesta tehdään asumisen asiakasohjauksen kautta, SAS-työryhmässä. Päätöksen tekee asiakasohjaaja.

PALVELUKANAVAT	TUOTETTAVAT PALVELUT
<p>Kivijalka</p> 	<ul style="list-style-type: none">• Yhteisöllisen asumisen palvelut tuotetaan hyvinvointialueen omissa palveluyksiköissä hybridinä (sis. ympärivuorokautista palveluasumista ja yhteisöllistä asumista) ja puhtaasti yhteisöllisen asumisen yksikössä sekä ostopalveluyksiköissä.
<p>Liikkuvat, jalkautuvat ja kotiin vietävät palvelut</p> 	<ul style="list-style-type: none">• -
<p>Sähköiset palvelut</p> 	<ul style="list-style-type: none">• Turva- ja hoitajakutsujärjestelmä

Ikääntyneiden muut asumispalvelut / Yhteisöllinen asuminen – Toiminta lukuina

TUNNUSLUVUT, KÄYNNIT JA ASIAKKAAT

	Yhteensä
Asiakkaat, kpl	220
- oma	
- ostopalvelu	

TUNNUSLUVUT, HENKILÖSTÖ

	Yhteensä
Henkilöstö (oma tuotanto)	119

PALVELUKANAVAT	TUOTETTAVAT PALVELUT
<p>Kivijalka</p> 	<ul style="list-style-type: none"> Toiminta kivijalassa 100 %
<p>Liikkuvat, jalkautuvat ja kotiin vietävät palvelut</p> 	<ul style="list-style-type: none"> -
<p>Sähköiset palvelut</p> 	<ul style="list-style-type: none"> Turva- ja hoitajakutsujärjestelmä

Ikääntyneiden muut asumispalvelut / Yhteisöllinen asuminen – Palveluiden kehittämisen tavoitetilä

JÄRJESTÄMISEN LINJAUKSET

Järjestämisen linjaukset ohjaavat palveluiden kehittämisen suunnittelua, mm:

- Kotiin tuotettava palvelu on ensisijainen ikääntyneen asukkaan palvelutapa tuen tarpeen alkaessa. Se tuotetaan digipalveluna aina kun se on mahdollista ja tarkoituksenmukaista asukkaan näkökulmasta.*
- Ikäihmisten kotiin vietävät, varhaisentuen ja asumispalvelut muodostavat asiakkaiden ja heidän läheistensä kannalta sujuvan kokonaisuuden ml. yhteyden kuntien toimiin (asumisratkaisut, liikunta ym., kansalaisopisto, seurakunnat)*

JÄRJESTÄMISEN LINJAUKSEN TOTEUTTAMINEN

Tavoitteet palveluverkon uudistamiselle

- Lisätään yhteisöllistä asumista omassa tuotannossa muuttamalla osa ympärivuorokautisen palveluasumisen paikoista yhteisölliseksi asumiseksi**
- Lisätään yhteisöllistä asumista ostopalveluna ja palvelusetelillä**
- Palvelurakenteen toimivuus ja kustannusten kasvun hillintä**

Ikääntyneiden muut asumispalvelut / Yhteisöllinen asuminen – Perustelut muutosehdotuksille

	Nykyisen toiminnan haasteet ja tarpeet palveluverkon kehittämiseksi	Perustelut tavoitetilalle ja muutosehdotuksille
Asiakasnäkökulma (saatavuus, saavutettavuus, palvelutarve, palvelukanavat, toimintatavat) 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Yhteisöllistä asumista tuotetaan koko hyvinvointialueella niin omana kuin ostopalveluna. Vuoden 2023 aikana määrä lisääntyi 52:lla asumispaikalla. Keskisellä alueella yhteisöllisen asumisen omaa tuotantoa ei ollut vuoden 2023 alussa, mutta vuoden aikana 30 asumisenpaikkaa avattiin Kauramäkeen. Yhteisöllisen asumisen palvelukuvaus valmistuu kevään 2024 aikana. ✓ Hyvinvointialueella on hyväksytyt palvelujen myöntämisen perusteet, joiden mukaan asiakkaat saavat yhteisöllisen asumisen palvelun. ✗ Yhteisöllisen asumisen paikkoja on vapaana (keskinen alue), koska asiakkaat eivät täytä kriteereitä. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Ikääntyneiden palveluiden palvelurakenteen keventäminen ja kasvavaan palvelutarpeeseen vastaaminen
Henkilöstönäkökulma 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Henkilöstö on ammattitaitoista ja osaavaa, mutta sitä ei ole välttämättä riittävästi. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Yhteisöllisessä asumisessa ei ole henkilöstömitoitusta, vaan henkilöstön tarve määräytyy asukkaiden asiakassuunnitelmien tuntien mukaisesti
Tuottavuus- / kustannusnäkökulma 	<ul style="list-style-type: none"> ✗ Kustannusten kasvun hillintä 	<ul style="list-style-type: none"> ✗ Kustannusten kasvun hillinnän jatkaminen
Tilat 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Pääosin yhteisöllisen asumisen tilat ovat sopivia palveluun. Toisaalta lupamenettelyä ja muutostöitä tilojen sopivuuden varmistamiseksi yhteisölliseen asumiseen on tarvittu 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Tiloja on mahdollista muuttaa nopeasti pienin remontoinnin yhteisöllisen asumisen tiloiksi ✓ Osa ympärivuorokautisen palveluasumisyksiköitä voi toimia myös hybridinä eli samassa yksikössä on sekä ympärivuorokautisen palveluasumisen että yhteisöllisen asumisen paikkoja
Muut huomiot 		

Ikääntyneiden muut asumispalvelut / Yhteisöllinen asuminen – Palveluiden kehittämisen ja toimipisteiden sijoittumisen periaatteet

Palveluiden kehittämisen ja toimipisteiden sijoittumisen periaatteet

- Osa ympärivuorokautisen palveluasumisyksiköitä voi toimia myös hybridinä eli samassa yksikössä on sekä ympärivuorokautisen palveluasumisen että yhteisöllisen asumisen paikkoja
- Yhteisöllisen asuminen voi toteutua myös omaehtoisesti (kuten Ilona-talot)
- Kunnilla on keskeinen rooli ikääntyneiden asumisen kehittämisessä. Ikääntyneen väestön asumisen, asuinympäristön ja palvelujen kehittämisen tulee sisältyä osaksi kuntien strategista suunnittelua. Suunnitelmien toimeenpano on tärkeää kytkeä osaksi kunnan talouden ja maankäytön suunnittelua sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä.
- Yhteisöllisen asumisen osalta tarkoituksenmukaista valmistella myös palveluseteli-vaihtoehto ja kilpailuttaa puitesopimus
- Tavoitekattavuus yhteisölliselle asumiselle 2%:a 75 vuotta täyttäneiden määrästä eli noin 800 paikkaa (tällä hetkellä 220 asiakasta)